

Pagoa geldi dago
kamino ertzean
nire presaren presa
ezin ulertzean.
Bide gora noala
–izerdi latsean–
zergatik hain urduri
zerbaiten ehizean?

Kantsazio pozoia
daramat zainean
izanaren miztoak
mina orainean.
Pentsaketa luzeko
neke betzainean
ezin du konprenitu
zer dudan gainean.

Bihotza ihartuta
gomuta luzean
gogoia sikatuta
bidegurutzean.
Nire kide delarik
goiz zein iluntzean,
hor segiko al duzu
berreuskalduntzean?

Udazken bustiaren
arrasti morean
fedea ostu dio
Lanbrok dolorean
sentimen busti tristez
euren amorean.
Libertatea soilik
daukagu ohean.

Bizitza bizitzean
plazerez igeri
pago gazte jentilek
poza hordikeri.
Huntza besarkatzean
maitasunez eri
heltzen ausartzen gara
ia edozeri.

Nire pago kristauak
bidean oster
ezbaiko esperantzaz
datoz adostera.
Heriotza ondorena
zein bide oste da?
Eskatu gabe dato
bizarra moztera.

Harrezkero daramat
beharra kantari.
Harrien pena, txori
ikara errari.
Begi-ninietan min
duen herriari.
Noan euskal herrien
neke mandatari.

Itziar Alkorta Idiakez
Andoni Ibarra
Gregorio Monreal

Joxe Azurmendirekin Nafarroan barrena (2014-2020)

Zazpi urtez jarraian ibili ginen laurok Nafarroako bazterrak zeharkatzen eguneko txangoetan, 2014an hasita. Garai hartan, Joxeren osasunak ondo eusten zion oraindik.

Donostiatik, udaberriko eguzki goxoaren azpian abiatzen ginen laurok Erreinu Zaharrean barrena: herrixka apartatuen, baseliza abailduen eta galtzada zaharren bihurguneetan ezkutatutako historien xerkan aritzen ginen.

Nabaria zen Joxek Nafarroarekiko zuen maitasun berezia, ziurrenik Erriberriko frantziskotarretan interno izan zen garaian errotua. Baina, maitasunaz gain, harritzekoa zen Euskal Herriko historiari buruz zuen ezagutza: edozein bazterretan zerbait interesgarria topatu, eta hortik narrazio historiko mamitsu bat abiatzen zuen maiz.

Joxerekin ibiltzea beti zen gozagarria: jarrera hurbil eta sotilekoa, adeitasuna ageri zuen lagunartean, protagonismorik bilatu gabe. Entzule fina zen, baina harekin elkarrizketa lotzea ez zen beti erraza; sarri isilik egoten zen lagun ibiltarien artean.

Agian, isilune horiek elikatzen zituen barne-tentsioetako bat Euskal Herriko giro intelektualari buruzko etsipena zen. Ziurrenik, faltan hartzen zuen Alemaniako akademiaren zorrozatasuna eta objektibotasuna –maiz Frantziako eredu intelektualaren idealismoari kontrajartzen ziona–. Han ezagutu zuen Maite, artearen historian jantzitako emakume kultua, geroztik haren bizitza osoko bidaide izan zena.

Oro har, euskal gizarteak hartu zuen norabidearekiko ikuspegi zorrotz eta independentea zuen Joxek. Herriaren gabeziak deserosotasunez ikusten zituen, eta lagunaren aurkako auzi eta erasoek barrutik hunkitzen zuten. Etsipen horrek sentimendu-mailako urruntze bat eragiten zion eta melankolia tonua ematen zion haren diskurtsoari.